

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a' Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a' Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a' szerkesztő s' kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományoktól a' kívántó példányok iránt csupán a' bécsi es. főpostahivatal útján történhetik a' megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik s' pontosan és jutányosan közöltetik.

F. eszt. april 1jéttől június végeig terjedő évnegyedes folyamára testvérpapjainknak előfizetheti Budapesten boríték nélkül: 2 fr. 40kr., postán borítékosan hetenként 2szeri küldéssel: 3 fr. 40 kr., hetenként 4szeri küldéssel 4 fr. pp. Pesten uri-utca 453d. sz. Trattner-Károlyi ház első emeletén bárminő biztos alkalom vagy szorgalomkoesi által.

A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezés, és megbízás. Pest mart. 17én. Pozsony: a' legújabb események, s' a' följelentési javaslat teendőink tárgyában. Országgyűlés: kerületi tanácskozások az örökváltás és városrendezési munkát fölött.)

Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Ő es. s' ap. kir. felsége a' helyettes főlovászmesteri hivatal további teljesítésétől gr. Zichy Edmundot saját kerelmére fölmenteni, s' annak vitelére ideiglen gr. Ráday Gedeont megbízni legkegy. méltóztatott.

Pest mártius 17én 1848. Mit ezelőtt csak néhány nappal is a' legnagyobb optimista sem mert remélni, perzeinkben teljesülve van. Eltűntek a' pártok Magyarországon, nincsenek kasztok a' szabad nemzet keblében. E' tudat oly érzelmeket ébreszt lelkünkben, mellyek teljes értelmezésére nem találunk nyelvünk szótárában szavakat, sőt a' férfias cselekvéssel kiküzdött sajtószabadság is csak egyszerű viszhanggal kísérheti azt.

Magyarország szabad, szétzuzattak a' gondolat bilincsei, a' nép rendeltetése s' hivatása pályájára lépett. Ez több, mint mennyit véges elméjű embernek a' közelmúlt pártos küzdelmiben következetesen várnia lehetett. A' jelenet a' milly nagyszerű, ép oly meglepő s' azért a' szokatlanság mentheti a' habozást az öntájékozában.

Constitutionalis nemzet voltunk nyolcz száz év óta; szabadnak nevezett bennünket a' világ, így nyilatkozott felőlünk a' törvény. De a' valódi élet gúnyt kaczagott e' phrasisra, — melly mig néhány ezernek igen is sok szabadságot, igen is sok kiváltságot nyújtott, az alatt a' tömeg — valódi ereje a' nemzeti lételnek — annyira kifejeztetett a' szabadság aranykönyvéből, hogy felőle jobbadán csak a' büntetések, csak a' terhelések rovatában tétetett említés alárendelt szolgálai értelemben. E' helyzet ellenmondásba hozá a' gyakorlatot az elmélettel, az életet az iskolával.

Mint constitutionalis nemzetnek nyolcz századon át volt kormányunk is. A' mohácsi vérsznapok után ez jellemének külső foszlányit megtartva ugyan — annak belső lényege, a' határozatlan s' ingatag alapon nyugvó viszonyok miatt, mik hazánk törvényei és a' birodalmi kormány politikai rendszerre közt álltanak — mégis annyira megváltozott, hogy végre minden egyébnek vétethetett inkább, csak Magyarország kormányának nem; mert ereje Bécsben, törvényink által el nem ismert, s' idegen elemekből szerkesztett, alkotmányos téren kívül működő bureauba összpontosítottván, ez által — a' magyar törvények paizsa alá helyezett helytartótanács ugyszólván engedelmes expediturává változott.

Hogy e' változás mennyi mindennek volt okozója három száz hosszú év lefolyása alatt, arról a' hisztória tagadhatlan tényekkel szól. — E' tények, bármiként takartattak is a' rejtélyeskedő kormánypolitika által, átszivárogtak a' nemzet jobbainak lelkébe, s' felkeltvén ezekben a' jogszerűtlen elnyomatás fájdalomát s' az igazság szent érzetét — alakultak párttá a' haza jólléte, a' nemzet önállása kivívására.

Ebben s' a' főnebb mondott illusióban találjuk mi a' forrást, mellyből a' mártius 15ki pesti forrongás oly nagyszerű alak- és erőben támadott, melly Magyarországnak önállást, kormányának függetlenséget vívott ki.

A' nyugati rázkodás tehát, és a' bécsi nép bámulatos erő-kifejtése csupán alkalmas időben jött közbe s' helyesen alkalmazható expediensekül tekinthetők a' mártiusi napok eredményeire, mellyek épen oly nevezetesek lesznek történetünkben, — mint a' júliusi és februáriusi napok a' francia nemzet életében.

A' mi sebeink három száz évesek voltak, a' hártya fölületét a' belül rejtő méregnedv annyira meggyengíté, hogy csak érinteni kelle az orvosi kéznek, s' az azonnal felfakadt. Az orvos — az idő, váratlanul megjelent, bekopogtatás nélkül; szerencsések mi, kik megismertük, és sebeinket gyógyítása alá adók. —

Az egylélek s' egy akarattal intézett demonstratio megszerzte azt, mi rögtön megszerezhető volt. A' sajtó és Stancics azon egy órában vezettetének ki börtöneikből. Katonai erő a' rend-fentartásra nem fog használni. Metternich és politikája, melly majd negyven évig zsibbasztá a' haladás szellemét — megbukott. Az országgyűlés felelős

miniszterség s' más mellőzhetlenül szükségesek kinyerése végett a' birodalmi fővárosba utazott. Kormány-épületeinken nincs tegnápóta kétfejú sas 'sat.

Elértünk mindent, mit elérhetünk a' nélkül, hogy a' törvényhozás teendőit praecoccupáljuk, tovább mennünk nem tanácsos hogy törvényhozásunk iránt bizalmatlanságot ne tanúsítsunk épen akkor, midőn egész ragaszkodásunkra oly méltán számíthat. —

És ezek következtiben békére szólították fel polgártársainkat, ha e' forrongó átalakulás egész menetében férfias tetteikkel be nem vallják vala, hogy szent jogaink, s' édes közérdekünk kivívásánál épen a' béke s' rend szeretete az, mi által lelkesítettének. — Békét akartunk mi hoszszasat, és jutalmazót, s' ezért kelle a' népezrek szózatának megharsannia. A' komoly jellem, melly a' pesti mártiusi napokat örökre érdekesítendő, hazájaért dobogó minden keblet bizossá tesz arról, hogy a' béke és rend megzavartatni nem fog, mert a' béke és rend fenntartására épen azok bizatvák meg, kik az eddigi három száz éves lélekhaborgást számítotték. Ők tehát — a' sokaság, a' nép — ügyelni fog a' béke és rendre, mint egyik legfőbb morális kötelességére addig is, mig Magyarországnak első felelős miniszteriuma, önálló nemzeti kormánya, mellyet fels. királyunk f. mart. 16kán — állítólag — aláírt s' megalakítására Batthyány Lajos grófot megbízni méltóztatott — tetteleg hivatalába lép. Kettős örömtől dagad keble minden hazafinak a' dolgok e' fordulátán; először a' miatt, hogy a' sok oldalról kárthatott eddigi zsibbasztó kormány, megbukott — még pedig közhiedelem szerint föltámaszhatatlanul 2szor a' miatt, hogy a' kor szavát megértő fels. fejedelmünk kormányra azon elv férfait hívja meg, mellyet anynyi elvrokonink tömegében ma is szilárdul vallottunk, vallunk, és vallani fogunk, s' melly századunk évkönyvei számára a' legszebb diadalt vitta ki.

A' jó szándék, az erély, a' körülmények felhasználása, az idő követeléseinek megértése törvényhozásunk tulajdoniul bizonyulván be, nemcsak remélljük, de rendíthetetlenül hiszünk, hogy a' hozzá fűző bizalom lánczai törhetlen erősekké forradandnak; mert az események első stadiumán mindjárt — miként pozsonyi tudósításinkból kivehető, az urbéri viszonyokat méltányos kármentesítéssel megszünteté, a' váltásgra képtelenek helyett a' státust jelölőlvén ki a' földesurak kárpótlójaul. —

A' nemzeti kormánynak eljárásiban szerencsét, a' törvényhozásnak sikert, s' az országnak oly rég megérdemelt jóllétet ohatva kérjük: legyen mindenütt és folyvást rend és béke. Éljen a' király! éljen az összes nemzet! és szabadság!*)

Pozsony mart. 14kén Gondolom, a' bécsi eseményeket hallotta már, miszerint a' sokáig hamu alatt lappangott tűz kiltörvén, Ausztria szabadsága 2 nap alatt kivivatott. A' parázst Kossuth följelenté beszéde szította föl, s' az indítványozott följelenté melly a' Daunteremben naponként több ezer bécsi polgár előtt hiteles fordításban föl följelentetett. — Az özszeütkezés körülményeit nem tudom egész menetelőkben, annyi bizonyos, hogy a' népre tüzeltek. Elég az hozzá, hogy a' francia események óta a' kedélyek nálunk folyvást ingerültségben voltak. En egyike valék azoknak, kik a' fiatalságnál kikötendő tüzet mérséklettel csilapítgattam. Az ingerültség a' főrendi halogatás által nőttén nőtt ugyannyira, hogy többen a' legvégsőre elszántaknak mutatkoztak. Tegnáp, midőn a' bécsi eseményeknek híre futott, a' fiatalság sokáig fojtogatott tüze föllobbanván egy a' sétányon világos nappal tartott népes gyűlésen a' teendők fölött tanácskozott, a' másnapi gyűlésről az előleges közlés értesíti önt. Csak annyit kell mondanom, hogy a' főrendi ülésre a' fiatalság fegyveresen ment. Mi történt az ülésben? A' nádor minden nyilatkozatot mellőzve, azt hívé, hogy a' följelenté egyhangulag elfogadtatik. S' ugy is lett. Ülések után a' fiatalság megint gyülekezett a' sétányon roppant népség jelenlétében a' város kivilágítását kívánták, mit azonban Batthyányi Lajos és Teleki László szónoklata következtében akkorra halasztának, ha a' küldöttség Bécsből sikerrel térend vissza. Ezt elfogadák: de annál erősen ragaszkodának

*) A' napi ig. n. nevezetes események ezuttal — a' mozgalmakban munkás részt vevő szedőink elfoglaltsága miatt — elmaradván, pótlólag s' kiegészítve jövő számunk közlend. Szerk.

ahoz, hogy ma este Kossuth fátylós zenével tiszteltessék meg, kit már ülésről roppant néptömeg kísért éljenzve lakáig. Az aláírási iverk megnyitvatván, csak úgy dőlt a' pénz, maguk a' követek vagy 127 pftot irtak alá, a' zsidóság Hollingerben per 10 pft irt alá s' hozzá a' polgárság is nagyban készült. Így lón, hogy több mint ezer fátylavilágnál legalább 15 ezer népség jelenlétében tiszteltetett meg Kossuth, kit a' zoldfa vendéglőbe vezettek társai, hogy nagyobb téren a' népség el-lérhessen. Pozsony összes polgársága egyenruhában fegyveresen tartotta a' fátylót a' fiatalság szintén kardosan jelent meg. Szónoklatot Székely tartott, mellyre Kossuth felel-vén, a' lelkesülésnek határa nem volt. — Ismeri ön a' pozsonyi sétatért? az egészen fényárban uszott és ember hátán ember volt. E' tündéri látványt soha sem feledhetem el. — Katonáság nem mutatkozott. A' polgárság kapitánya Vecsera lemondott! Most midőn ezeket írom, a' fátylószene végbement és a' fiatalság a' polgárokkal társparhatat iszik. A' polgárok tiszteit mind diszruhában tisztelegtek. Kossuth hozzánk intézett válaszában erős reményét fejezé ki az iránt hogy a' küldöttséggel az alkotmányos felelős miniszteriuma is Pozsonyban le-end, mellynek fejeül általa Batthyányi L. mutatattott be. Mondják a' bécsi magyarság a' mozgalomban nagy részt vón. Sopronból azt hírlik, hogy a' polgárság Széchenyi Jánost az ellenzék főnökét választandja ezredesének meg. — A' följelenté ellen vagy mellett szavazni még Eszterházy hg is megjelent, kit a' hallgatóság éljennel fogadott, a' Bécsbe menendő küldöttséghez ő is ki van nevezve. Kuszáltan irtam, mert az események rendjét megtartanom, kivált rögtön írva, bajos. /

Előle g e s. Pozsony Mart. 14kén. Ma, egy a' haza jövőjére elhatározólag ható kerületi ülést értünk meg. A' bécsi események már tegnap rendkívüli hullámszába hozák a' kedélyeket, mi este egy szabad ég alatt rögtönzött fiatalsági gyűlésben ingerülten nyilatkozott. Ma reggel roppant számú hallgatóság jelent meg az ülésen, elősejtelmében azon nagyszerű határozatoknak, mellyeket e' napon a' tábla alkotott. Ülés előtt apró csoportozatokban hirdeteték a' mult éjnek bécsi eseményeit, s' mindenkinek arcán türelhetenség és titkolhatlan örömtündökölt. Gyűlés megnyitvatván a' napi tárgy mellőz-tével, Kossuth Lajos emelte föl hatalmas szózatát, előad-ván, miképen a' mult éjszaka Bécs falai között polgári vér folyt, és Metternich ministeriuma megbukott (mi több percig tartó tapsot és tombolást vont maga után.) Kiemelté szóló, hogy e' férfiak politikája akadályozá eddig a' nemzetek szabad fejlődését, s' ezen politikához makacs ragaszkodás okozá azt, hogy a' szerett dynastiának egyik tagja személyes bántalmakkal illetetett. Most, ugymond szóló, Bécsnek meg van adva a' sajtószabadság, a' fegyvertár az uralkodó parancsára megnyitvatott, hogy polgári őrség vigyázzon a' szabadság, dynastia és ország nyugalma fölött, mellyet a' megbukott minister politikája fölzarvott. Felhívja szóló társait, hogy a' pártnézeteket félretevén egyesüljenek arra, miként a' mozgalom gyepője e' tábla kezéből ki ne ragadtassék, mert a' polgárvér folyása csak így akadályoztathatik meg. Ezek folytán hármat indítványoz: 1) kéressék meg küldöttség által nádor ő fensége, ki jelenben itt az országházban van, hogy multkor átküldött följelenté a' főrendek által még ma vétessék föl, mellynek vita nélkül kell elfogadtatnia, hogy a' trónhoz juthasson mielőbb. 2) a' sajtószabadság ügyében kiküldött vá-lasztvány rögtön dolgozza ki az előző törvényeket röviden, a' kész munkákat használva; 3) hogy a' honvédelem kidolgozása-ra is 3—4 tag tüstint küldessék ki, reméllvén, hogy addig is a' Pozsonyban levő pezsgő magyar vér, bizván a' rendek hazafiságában, nem fog olyakhoz, mik a' szabadságot veszélyeztethetnék. — Ez indítványok közlekesüléssel elfogadtat-ván tüstint a' tábla nagyobb része nádor ő fenségéhez távo-zott, ki közremunkálását ajánlván, délutáni 3 órára tüzé ki a' főrendi ülést. A' honvédelem és vele kapcsolatos levő nép-képviselők rövid törvényjavaslat készítésére Kossuth, Pázmándy, Szentkirályi, Somsics, Nesztor, Hauser küldettek ki. Széchenyi mint a' sajtótörvények kidolgozására már előbb kiküldött választvány elnöke, kétségét jelenté s' egyszerűsmind szemlét tartva a' jelen viszonyok fölött, kinyilatkozta, hogy Pest követével egyetért, eddig is csak a' modorban különbözött, kinyilatkozta, hogy itt a' pillanat; midőn elválik

mányban biznak, az jó kebellet viseltek mindkét fél iránt? A földet harmadik kívánata pedig éppen képtelenséget foglal magában, hogy t. i. a' megváltásnál mindenik fél kényszerítessék. A' földesurat ugyan lehet arra kényszeríteni, hogy a' föld haszonvételeit adja oda, mert azok birtokában vannak: de a' parasztot a' megváltási tőke letételére, midőn pénze nincsen, kényszeríteni még szoronyal sem lehet. — Szólónak az örökváltság megoldására létesíthetőbb mód kell. Ilyen a' pesti indítvány, mely legjobb, legclassicusabb, mert általa még ha tökéletesen meg nem váltatik is a' föld, legalább az urbéri viszonyt, humanusabban cseréli föl, adósságivá fordítván. — Pest indítványában ajánlott első módhoz még azt szeretné adni: hogy a' legelő iránti igény is és faizás megváltathassék. A' 9edet pedig vékával megváltani szinte bajos, mert még azontul a' csépléssel is kell fáradsnia a' jobbágy-nak. Ez is földdel megváltható legyen. Evaluatio nélkül pedig az örökváltság megoldásában el sem indulhatni, mert nélküle példaszó szerint, ibant qua poterant annyira eltérnek majd, hogy a' véleményeket egy kalap alá hozni többé istennek sem lehetend. Egyébiránt küldőji utasítása szerint kívánja, hogy minden illy megváltást gosisítás és elkülönítés kíséreljen, melyre nézve az eddiginél gyorsabb eljárás állapíthatassék meg. Ezen föltételek mellett fogadja csak el Pest indítványát. — **M a d a r á s z.** (Somogy) Küldőji az adózó nép javát melegen pártolják, 's tudván miként a' status közbejött-e nélkül a' jobbágy-ság bajosan bontakozhat ki urbéri viszonyaiából, az országos deputatióktól is, főképp, midőn még az elvtisztába hozva nincs, igen ovakodván: — egyelőre mindjárt a' pénzbeli megváltás minimumát kívánják meghatározatni. Egyenlőségre is törekedvén, hogy a' váltás-ig eljárást egy a' nép és földesur által választott bíróságra bizzák, — kívánván egyszersmind, hogy a' megváltott helységekre nézve a' földesuri hatóság eltöröltessék, mert az igazságtalan. Egyébiránt az evaluatio szükségét szóló is belátván pártolja: de mielőtt a' pesti indítványt elfogadná — azt akarja, hogy a' jegyző tegye föl a' t. vényjavaslatot, hogy az pontonként tárgyalassék.

B ó n i s. (Szabolcs) Szóló az örökváltságot első megpendítésekor kerületi választványra kívánja biztatni, mert előre látta, miképp ha országosra bizatik, a' főrendek már kiküldéskor a' dolog meritumába ereszkedve — akadályokat állítani föl, nem mulasztandják el. Épen mivel ez aggodalma teljesült, a' főrendi választványt védők ellenében csak azt jegyzi meg, hogy vannak bizonyos eszmék, melyek ellen az idő nem enged meg semmi föllépést: hanem akkor némelyek legalább az utána akadályt gördítene, hogy minden létesíthetőség meghiúsuljon. Szóló az országos evaluatiót szükségessé tartja, mert sokkal biztos és gyorsabb lesz a' megváltás, mintha csak egyezkedésre hagyatnék a' dolog. Az evaluatióra — bár szólt is barátja a' néj nek, de hogy Somogy-ként választott bíróság járjon el — ezélszerűnek nem véli, — azért országos, e' táblából kifolyó választványt kíván alakíttatni. — Fölhívja egyuttal a' rendek figyelmét egy a' pestihez csatlандó indítványára, miszerint, hogy a' castok lehetségig szüntessenek meg, 's a' nyomasztó urbériségből kibontakozhassék az egész haza, ne csupán a' szorosan vett urbéreszek, de a' contractualisták is válthassák meg belsősegeiket. —

B a b a r c z y. (Csongrád) A' választványban szóló is az Ung követe által előadott eszméket látja kifejtve, csak hogy szóló azokat nem találja képtelenekek, sőt meggyőződése szerint az általános örökváltsági kérdés megoldására az érdekelt főrendi választványban előszámláltak elkerülhetlenül szükségesek. — Egyébiránt osztozik azon véleményében, kik mielőtt az általános örökváltság bonyolult kérdése megoldatnék, részletes törvényt ajánlanak, mert e' nélkül szólt sem örömet menne haza. — Áltérve a' pesti indítványra, annak mindjárt első részei, hogy egyezkedés után olly helyeken, hol a' legelő még külön választva nincsen, vagy ha van is, de egyesek között föl nem darabolatott, — a' közből kihatandó földdel történjék a' megváltás, könnyű alkalmazhatósága miatt egészen pártolja. A' másodikat, minélfogva a' robot és d é z m a pénzbeli évi tartozásra változtathassék át szinte, mivel szólt is kezdetben illyet indítványozott, következetességből is pártolni kötelességül érezi. Ez hasznos a' jobbágyra, mert az időrabló robottól és ipargálló természetvényi adózástól megszabadulván — okserűbb gazdálkodást üzni alkalmat nyerend; hasznos a' földesurra is, mert, ha megfontoljuk, hogy a' jobbágytelek haszonvételei értéke napról napra alább száll, ez ajánlott mód által siettetvén a' megváltás — a' földesur többet kap, mint kapna különben; de a' státus hasznát is kétségtelenül előmozdítja, gyarapítván a' nép erejét. Az evaluatióra Pest és Baranya eltértek egymástól, amaz mindenütt, ez csak hol a' község ohajtja, vélvén szükségesnek az evaluatiót. — Szóló inkább Pesttel fog kezdet, mert az általános megváltásra csak ez vezet. Meltányolva azonban Baranya aggodalmát, azt tanácsolja, hogy az egyszer megállapított evaluationalis tőkeösszeg váltásbasisul csak 12 évig szolgáljon: aztán megint új evaluatio történevében, rendes bíróság után a' helytartó tanács fő felügyelése alatt.

— Abban is eltér Baranyától szóló, hogy csak a' regulált helyek válthassák meg magokat. Érti ugyan ennek fontosságát, de tőle nem függesztheti föl az örökváltságot, mely halasztást nem tűr, különben is ez siettetni fogván a' regulatiót. Illy helyekre nézve azonban azt kívánja, hogy robot és d é z m a külön sommában evaluáltatnék. A' robot telekmennyiség szerint, mert ugyanannyi leend az regulatiókor is. A' d é z m a r a, azon kules szerint, a' mennyi váltásakor diametralis calculus szerint jár. Egyébiránt ámbár az örökváltságot ohajtja, de majorságra telepítettek nézve jelen törvényt nem terjesztendő ki, nehogy a' tulajdoni jog megsértessék. — Ez igénytelen módosítások mellett Pest indítványát pártolja. (Mindnyáján!) **L ó n y a y G.** (Zemplén) Hiszi, nem választvány, hanem a' jegyző teszi föl a' törvényt az itt fölmerült eszmék nyomán: azért a' vitát szükségesnek tartja, hogy a' főlevek iránt teljesen tisztában legyenek. A' főrendi üzenetről szólni akar, nehogy valaki azt higye, mintha mi a' dolgot első stadiumán olly élére állítottuk volna, miképpen a' főrendek állatva lehetlenségét, — minket Csongrád szerint tárgyatlanul visszavezetenek volna. Szerinte jelen üzenetek inkább beillesztendő vezéreziknek a' „Budapesti hiradóba“ — mint tisztára hozó üzenetek. Ez üzenetben a' főrendek az örökváltságot akarják is nem is: akarják mennyiben, az elvet helyeslik, de annyi akadályt gördítnek kivételére, hogy az teljes lehellenység 's így tisztán áll, hogy nem akarják, csak a' világ előtt akarnák igazolni magukat ez által, miként nem a' jó szándékon, hanem akadályokon mult az örökváltság elhalasztása. Szóló főakadálynak látja a' főrendek meg nem egyezését. Alkalmazásnál pedig legnagyobb akadályok: az aristocratiai büszkeség, clerus és kamara. Hivatkozik a' mármarosai szabadítékos városokra, melyeknél a' kármentesítésen kívül egyéb akadály nem volna, de bár az illetők ezt rég megkísérelték, soha sikerre nem juthattak, csak azért, hogy a' birtokos aristocrata büszkén elmondhassa, hogy 5 szabadalmas város áll ur hatósága alatt. Így van ez a' clerus és kamara jószágain sok helyütt, hol az érték is evaluáltatott de a' földesur nem egyezik meg, és nincs bíróság, melytől kényszeríthetné. Ezért kell a' kényszerítő törvény, és Pest nyomán az országos evaluatio, mely azon kívül, hogy belőle a' jobbágy tisztán látandja, mennyiért lehetend szabad, azontul a' statusnak is megbecsülhetlen adatokat nyújt, hogy tudja, milly akadályok elhárítását kívánja a' nép iránti kötelessége. Jelen törvény még a' regulatiókat is siettetni, mert azok nélkül csakugyan nem eszközölhető az örökváltság.

S e b e s t y é n. (Veszprém) Általános örökváltságot egyszerre létrehozni practice lehelten levén, miután arra vagy 300 millió pengő forint kívántatnék, szólt is megegyezik a' partialis törvényben, mely a' kérdést egy stadiummal előbbre viszi. Küldőji szinte, mint Somogy, maximum — és minimumot kívánnak, azontul, hogy ha valamely helység többsége a' megváltást sürgeti, ne pörrel, de megyei küldöttség előtt intézessék el az ügy földesur és jobbágy-ság között. — Megengedtetni kívánják a' vegyes megváltást is: de a' megváltást kényszerítőleg nem terjesztik ki az allodialis szellértelekre. A' pesti országos evaluatiót, ingert nyújtván az ismert ország megtagarítása által eszközözendő váltásra, — pártolja. Végül küldőji kármentesítés útján a' tizedtől is föl szabadíttatni kívánják a' jobbágy-ságot. — **K o s s u t h.** Kiegyenlítés végett szólal föl másodsor. Nézete szerint bizonyos indoklás nélkül felhozott nagy szavaknak ideje lejárt; ilyen az, hogy az országos evaluatio kielégíthetlen vágyakat gerjesztene a' népben. Szóló számot vetve hivatásával nyíltan bevalija, hogy a' törvényhozókat nem elfojtani, hanem inkább az igazságos vágyakat fölébresztani kötelessége. — Somogy-nak a' nép iránti meleg érzelmeit ismerni régóta szerencséseje van, de kissé téve-cnek, ha liberalisabbnak hiszik javaslatukat övének. — Némely felszólalók által ajánlott hozzáte-telek és módosítványokhoz részéről is örömet járul. Ilyen az, hogy ha a' földesur akarja, a' faizás iránt megalkudhassanak a' váltásában. — Baranyát kéri: vegye fontolóra a' komáromi és zempléni követ urak által előadottakat, melyeknek nyomán el kell ismernie, hogy az országos evaluatio igen czélszerű, mert tisztába hozván az összszeg, ingert ad a' megváltásra, más részről a' földesur makacszkodásának is szárnyát szegi. — Egyébiránt ki választott bíróságot ohajt, — javaslatában is föllelheti, midőn a' becsülés a' két fél választottai által történik, de a' választványnak, mely csak összszeg, és a' váltásági tőkét tisztába hozza, a' felek által választottnak lennie nem lehet. — A' körülmények változtatásával defigálhatnék, mely után új evaluatio tétessék. — Az urbéri rendezésre reá áll, hogy a' váltással együtt járjon 's pedig minél rövidebb procedura szerint. Azt sem ellenzi, hogy a' megváltott helyek ur hatósága alatt többé ne legyenek. — A' contractualis birtok megválthatása iránt eddig is Szabolcsal szavazott, most is elfogadja indítványát. Ha pedig ez országos ülésben megbuknék, olly kifejezést kíván a' törvényben, hogy minden a' d ó z ó h e l y s é g megválthassa magát. — Tanácsosan vélné, ha jegyző ur a' fölmerültek iránt kitűzné a' kér-

déseket, hogy reájok szavazni lehessen. **S t u r** (Zólyom v.) A' felső vidéki nép szegénységére figyelmeztetve kérte a' rendeket, hogy intézkedjenek, miszerint azon teher alól, mely földesuri tartozások alakjában a' hadi és házi adónál inkább nyomja itt a' nép vállait, könnyíteni törekedjenek.

O l g y a y. Mig a' közös teherviselés el nem vállaltatott, a' földdeli megváltáshoz nem járulhat, mert a' contributio-nalis fundust megcsontítani nem lehet. (Szavazzunk!) **S z e n t k i r á l y i.** Még nincs tisztában a' kérdés. Egyik fél csak a' d é z m a földdeli megváltását kívánja, a' másik, hogy minden praestatio, hol t. i. közlegelő van, ebből kihatandó darabbal válthathassék meg. Szerinte első kérdés volna: mit lehessen földdel megváltani? (Mindannyit!) **T a r n ó c z y.** Multkor a' földdeli megváltást ellenzé. Akkori aggodalmai nem változtak: de változtak az idők, mik őt is eltéríték korábbi véleményétől, 's a' pesti indítványt most elfogadja. (Mindnyáján!) **L ó n y a y** (Bereg). Korábbi véleményeiktől mindannyian eltérvén szóló is Pesthez járul, csak azt kívánja, hogy parlamentarizmus szerint indítvány törvényjavaslati alakban kinyomassék, hogy föltötte pontonként szavazhassanak. (Elfogadjuk!) **S z e n t i v á n y i** (Gömör) **1836:** tez. **8. S.** szerint a' jobbágy örökös kötetést csak a' regálék iránt nem tehetett, 's ezt az **1840: 7. tez. 9. S.** nem változtatta, sőt új-ra kiemelt; **1844i** törvény szerint pedig a' nem nemes nemesi javakat is birhat már: következőleg nyíltan kimondhatni kívánja, hogy a' regálék iránt is léphessenek földesur és jobbágy-ság örökös kötetésre. (Helyes!) **1836: 8.** szerint az ur törvényhatóság a' megváltottakra főnhagyatott. Mire való ez? ha törvényben nincs, megemlítettetni sem kívánja, — de most világosan meg kell szüntetni ezt is. (Helyes! elfogadjuk!) Ezután közszibongás támadt, mely alatt oszlófélben is levén az ülés **P a a l** János Sopronymegye követe beszélt valamit, de megértenünk lehetlen volt. — Végre végzés lón, hogy a' jegyző formulazza törvényjavaslatképen az indítványokat. **K o s s u t h** emlékeztetésére a' koronai kerület folyamodása is egyuttal fölveendő leend. A' választványi ülésezésekre is kéretelt nap, mely megadatott, mely szerint 2 napon hetenként kerületi ülés nem tartatik.

70ik kerületi ülés mart. 7én elnökök: Tomcsányi és Cserna K. Békes és Fejérm. követei; jegyző: Szentkirályi M. tárgy: városi ügy. **J o z i p o v i c s:** A' horvátügy mielőbbi fölvetelét indítványozza, mely ügy ugy is az országgyűlés teendői közé tartozott volna. Az illyr párt otthon dolgozik 's ujságában ollyakat hirdet, mintha már szegény volna nem illyr nevet viselni a' horvátoknak. Lássuk meg, mennyit tehetnek még rovásunkra. Ennélfogást ismétli, hogy a' horvátügy minél hamarabb tárgyalás alá vessék. (Éljen!) **B ó n i s:** Pártolja Turopolya indítványát. **K o s s u t h:** A' nap meghatározása attól függ, hogy a' horvátügyet miként akarják tárgyalni: ha egész terjedelmében vélik fölveendőnek a' választványi munkát, ugy időt kell engedni bevégzésére, mert még a' három szlavon megyét illető rész kidolgozva nincsen, — mivel a' sok ülés és conferentia miatt illy materialis munkához éjnél egyéb idő alig jutott, pedig a' test nem birhatja meg, hogy éjt napot szünetlenül munkában töltsünk. Azért erre napot kell engedni, 's a' tárgyalás napja még ma ki nem tűzhető. Szóló azonban megelégednék azzal, ha nem vétetnék föl az egész választványi munka 's olly ténre vitetnék a' tanácskozás, mely az ingerültséget lecsilapítaná. Mihelyt tehát a' városi ügyön, melynek siettetését szóló szivéből ohajtja (helyeslés) átesnének, a' főrendektől visszaérkezett nyelvkérdéssel együtt tárgyalandó lenne a' horvátügy, mert a' nyelv-bonyolalmak publicopoliticus része ezzel kapcsolatban van. Szóló olly beszédek után, minők Varasd és Kőrös megyékben legközelebb tartattak, — halaszthatannak ismerni ugyan Turopolya kívánatát, de a' vihar békes eloszlataért kísérletet ohajtana tenni: vajjon a' sebek fölzagatása nélkül boldogulhatnánk e' minélfogva bejelenti azon indítványát, hogy a' 3 horvát megye külön képviseletet kapjon a' magyar országgyűlésen — a' választványi munkát fölvevele nélkül. Ha pedig ezt megkísérteni nem akarnák, ám vegyék föl az egész választványi munkát, melynek bevégzésére szóló nem kimélve fáradságát, mindent elkövetend. A' munka kinyomatása pedig mindenesetre szükséges, hogy az ország lássa, miben áll a' dolog. (Helyeslés). **B e r n á t h:** A' választványi munkálatra idő kívántatván, megújítja Baranya követének multkor a' zajban elhangzott indítványát, hogy hetenkint egy pár napot engedjenek a' választványi ülésekre. Különb Pestnek jelenben előterjesztett indítványát pártolnikötelességül ismeri. **J o z i p o v i c s:** Pest indítvány, hogy a' 3 megyének különkülön representatioja legyen, a' napon nem segít. **B u n j i k** (Horv. ország): Reánézve mindegy, akár ma, akár holnap vétetik a' horvátügy tárgyalás alá. **T o m c s á n y i.** Végzésül kimondja, hogy már tegnap engedtetett idő a' választványi ülésekre, — szombaton tehát e' végett szünet leend. — **M a d a r á s z:** A' turopolyai grófindítványát méltányolva sokkal kisebb fontosságú ügynek tartja, mint melyért most jelenben felszólal. Midőn az országgyűlési teendőink iránti fölírasi javaslatot elfogadtuk, — e' tábla kimondá, hogy veszedelemben van a'

haza, azért siettetett annak felküldése: szóló azonban látja, hogy a főrendeknél tárgyalva maig sincsen, miért kerületi elnökség által felszólítandó lenne országbíró ó nmltga, vajjon mikor kerül az a felsőtáblán tanácskozás alá?—Előre hejleszté tehát, hogy e' válaszhoz képest indítványt teend. — Tomcsányi: Parancsolják, hogy országbíró ó nmltga megkérdezzük? (Egy hang: „ne keveredjünk belé!”) Jozipovic: Nem tehet róla, hogy Somogy követe oly csekélynek tartja a horvátügyet, pedig szóló addig Ausztriának constitutiót adni nem akar, míg a' magunké mentve nincs. (Igaz, igaz!) Már pedig a' horvát bonyodalmakkal miénk veszélyeztetve van. Ha még ez sem sérelem, ám mondják ki, és szóló székét oda hagyva, nem kíván maradni a' magyar korona alatt.

Ma darász. Sajnálja, hogy Turopolja grófja őt félreérté mintha szóló nem tartaná legnagyobbnak a' horvát sérelmet. Igen is előtte az, ám adja isten, mindenki pártolja azt is, mint ő, — de annyi igaz marad: hogy a' horvátügy csak részleges ahoz képest, mit szóló sürgetett, mely mivel az egész s' így Horvátországot is illeti, teendők legsürgetőbbike, mert magában általános gyógyszer foglal. — Indítványát mivel megátadta, formulázni kell. (Halljuk!) Midőn veszélyes pillanatokat élünk, egyik tábla megkívánhatja a' másiktól, hogy vele öszszvetett vállal dolgozzék a' veszély elhárítására. Mi kimondottuk, hogy a' haza veszélyben forog, ugyanazért sürgetők, hogy a' felirat, melyben a' vész elhárítására szükségesnek vélt eszközöket elszámáljuk, minél hamarabb a' felségéhez jusson. És mi történik? A' felső tábla nem ül öszsz a' országbíró azt jelenti sürgetésünkre, hogy majd értesíti az ülés megtartásáról nádor ó fenségét. Ez aggodtatja szólót, hogy midőn a' nádor távollétében is gondoskodtak törvényeink elnökről, mégis annak visszajöttétől függesztek föl az ülés megtarthatása. (Éljen!) — Bónis: Nem arról kell most határozunk, melyik indítvány érdemel fontosságot. Szóló a' horvátügyet a' somogyi indítvánnyal egyenlő fontosságúnak leli. És egyik a' másikkal fölvételét nem akadályozza. Vegyük föl elsőben a' somogyit, melyly 5—6 percznél alig igényel több időt, és méltán megkívánhatja e' tábla, hogy midőn a' haza fölött vért lát lebegni, akkor a' felső tábla se vonja el magát, a' tanácskozások teréről. Ne vitázzanak most a' fölött, melyly indítvány érdemel elsőséget, hanem tekintsek mindkettőt egyszerre bejelentettnek, melyly közül egyik sem zárja ki a' másikat. — Tomcsányi. Végzésül kijelenti, hogy mindegyik indítvány bejelentettül elfogadtott. — Ezután a' tábla napi rendre térvén átjegyző olvassa a' 230. §. Károlyi (Pestvár.) Az e) alatti szerződési köteleket illető felügyelés nem tartozhatik a' helytartó tanácshoz, miután azt a' város maga kötö: és így nem látja át, miért terjesztésnek föl, miért legyenek azok helyben hagyásiglan függőben? Ekként egész év alatt sem léphetnének életbe a' kötések. Szentkirályi. Mult oszággyűlési megállapodás szerint a' helytartó tanács bizonyos idő mulva észrevételeit közölni tartozik. — Ez értelemben hozatván határozat a' 230. §hoz ezek adattak: „Mindezen tárgyakban a' hontan-dó határozatok helyben hagyás végett végrehajtás előtt a' m. k. h. t. nak felterjesztendő: a' h. t. pedig ealaszrendelést legfőbb 3 hónap alatt a' felírásnak postára lett adatastól számítva kiadni tartozik, ellenkező esetben a' határozat helyben hagyottnak tekintetik“ Olv. 231 §. marad. 232. §. Majláth. Küldőji kívánják, hogy a' számadási vizsgálatok elmulasztásából eredett kárért a' helytartó tanács is feleljen. Bónis. Szinte pártolja ez indítványt, mert ha választ egy év alatt nem ad a' helytartó tanács, a' számadó felelet alól feloldoztatván, a' lehető hiányt ki pótolja? Szentkirályi. Ha csak a' helytartótanács vizsgálná a'

számadásokat: akkor lehetne a' mulasztásért felelőssé tenni őt: de vizsgálván a' számvévi bizottság, a' helytartótanács vizsgálat elmaradtával, csak ennek észrevételei maradnának el, a' többi difficultás azonban állni fog, melyekért az illetőket feleletre vonhatja a' város. Ma darász. A' helytartótanács felelőssége kimondatván 1790ben, a' nyitrai indítványt nem pártolni lehetlen. Kossuth E' Sra követársa kifejezé már nézeteit. — Azonban szóló szerint minden számadási ügyek körül valószínű kell a' felelősség eszméjét. Felelősség nélkül az alkotmányosság chimaera és chimaera a' felelősség is, ha személyhez nem kötetik. — Ha a' számadásra nincs észrevétel, akkor azt a' helytartó tanácshoz felküldeni szükségtelen, de ha van, akkor igen is felküldendő, — mely esetben kívánja, hogy ne a' helytartó tanács in corpore, hanem annak pénzügyi osztálya vonassék számadási dolgok miatt feleletre. (Helyes) Tomcsányi. Ha e' kívánatot elfogadják, külön Sba kell foglalni. — Ruttkay. Szerinte a' számadás csak azon esetben menjen a' helytartó tanácshoz, ha az kívánja fogja. 2or) ha reá a' városban már észrevételek tettek. Tomcsányi. A' zolyomi módosítás törvénybe foglalandása azon eredményre vezet, h. a' helytartó tanácsnak a' városokhoz legelőször küldendő intézvénye, minden hónapban fölterjesztetni kívánandja a' számadásokat. Pest indítványának első részét sem helyesli, hogy a' város saját foruma gyakorolja a' superrevisiót. Nézete szerint csak a' felelősség volna elfogadható. Szentkirályi. Jelen munkához nem tartozhatik a' helytartó tanács coordinatiója: ha azonban akarják, ő azt is bele írja, csak mondják meg, hova? Kende. A' helytartótanács felelősségét törvénybe igtatni in practico, bár széles e' világon mindenütt, az egész föld kereségén azt követelnek: azonban míg az utolsó falubíróig nem lesz felelősség, addig a' helytartótanácsot sem tartja felelősségre vonhatónak. Ez ideának külön törvény kell; pártolja a' szerkezetet. Bónis. A' helytartótanács számvévi osztálya felelős lehet, bár most nem coordináljuk is az egész testületet: de szóló szerint a' felelősséget, hol reá alkalom nyílik, a' törvényhozásnak kimondani jogában áll, különben alig ha valaha létesíthetők a' felelősség eszméjét. — Egyébiránt kívánja, hogy a' számadás mindig fölterjesztessék. Ruttkay. Oda módosítja indítványát, hogy a' helytartótanács csak az egész évi, nem pedig minden hónapi számadást kívánhassa föl. Szabó (Temes). A' szerkezet mellett marad. Tarnóczy (Nyitra). Igaz, a' nyilvánosság fő ellenőr, de száraz számadási dolgoknál kicsiny szokott lenni a' nyilvánosság: azért kívánja, hogy a' városi számadások akár van reájok téve észrevétel, akár nincs, mindig fölterjesztessenek. — A' felelősséget nézve kimondja, hogy kik theoraiilag megismerik a' felelősség jótékonyágát, s' felelős miniszteriumot sürgetnek, akkor következtések csak, ha mindenütt valószínű eszméjüket. A' felelősség iránti részletes intézkedésre a' gyakorlat is tanúságot nyújt, mert ime a' váltótörvényeszek tagjaira is kimondák a' felelősséget. Szentkirályi. Ha csak az kívánatik, hogy a' helytartótanács számvévi osztálya legyen felelős, ugy semmi kifogása nincs: de azt hívé, hogy az egész hrtortótanácsra akarák alkalmazni az elvet, mi csakugyan nem ide való, hanem a' testület coordinatiójához. Ez ellen volt ő: bocsánatot kér a' félreértésért. — Ezzel a' jelen §. fölötti vita befejeztetett. Olv. a' 233. §. melyly a' királyi főpolgármesterről szól. — Szumrák. Besztercebánya követe beszédéből csak a' következőket jegyezhetők ki: Az előtt azt mondták: — míg a' városok a' kamarától nem függetlenítetnek, míg követeik zárt testületet és nem a' városi öszszes lakosságot képviselik: addig országgyűlési szavazataik számba nem vétethetnek. — Ezért kezdék

meg a' coordinatiót. Szóló hosszasban bizonyítgatá, hogy a' városnak kamarától függése inkább képzelt volt, mert a' városok a' helytartó tanácsal, megyékkel közvetlen leveleztek, belügyeiket maguk intézték, sőt a' számadásokat is még II. József idejében maguk vizsgálták csupán, — azontul a' királyi biztosok is eltartaták törvény által a' várostól: most még is gyámság alá akarják tenni a' várost, adván neki egy mindenben végező, mindenben intézkedő királyi polgármestert, pedig reája semmi szükség nincs, mert a' városi polgárság eddig sem zavargott soha, kormány iránt 900 éven keresztül mindig engedelmes volt, mások jogait nem támadták meg, királyhoz hűségükben folyást megmaradtak. — Hazánkban nem a' hivatalok szaporítására, szolgaság előidézésére, hanem szabad emberekre van szükség. Indítványa tehát oda járul, hogy a' királyi főpolgármester ne fogadtassék el. (Éljen!) Tomcsányi: Érezvén az idő drága létét, miután a' kérdésről nézve ugys mindenki el van utasítással látva, — a' közmunka siettetése végett czélszerűnek vélné szavazat alá bocsátani: kell e' főpolgármester vagy sem? Nézetét mindenki országos ülésben is előadhatja. Szentkirályi: Többen nem annyira a' főpolgármester eszméje, mint annak functioni ellen vannak. Részéről tehát ugy vélné a' kérdést kitűzteni, hogy az elv a' functionióktól lételezessék föl. Bónis: kérdés: vajjon az elnököt a' város válassza e, vagy sem? — Még néhány szóznak a' kérdés kitűzése föl. — Ház mán (Budav.): Midőn most az elnök az idő drágaságára hivatkozott, megjegyezi, hogy bár máskor is emlékeztették volna erre a' rendeket, de jelenben ez emlékeztetést nem látja helyén. Szóló is bár becsüli az időt, de most csakugyan előbb vitalkozni kellene, nehogy a' nélkül szavazat utján döntvén el a' kérdés, ha a' kir. főpolgármester elfogadtatik, hivataladászat gyanujába essenek. Egyébiránt ha szavaznak, ugy tüzessék ki a' kérdés: vajjon a' választott polgármesteren tul, kell e' még inspector is? A' szta los: Budának felelnie kell. Ha neki nem oly drága az idő, ám hallgassuk meg a' városokat. A' hivataladászati gyanúsitást visszautasítja. (Zugás a' városi követei részén). Tomcsányi: Szerinte legalkalmasb kérdés: kell e' kir. főpolgármester? (Ugy van!) Szentkirályi. Szavazáskor kívánna előadni nézeteit. De miután Buda köv. hivataladászat gyanujával terheli őket, a' vita elkerülhetlen, nem a' tárgy hanem a' körülmények természete miatt. Szóló tudja, miként a' tárgymaga otthon már mindenütt meg volt vitatva, de midőn tekintélyes követ, minő Budáé, gyanúsit, igazolni szükség magukat a' közvélemény előtt: különben, ha indokainkat elő nem adjuk, kik a' főpolgármesterre szavazunk, ugy állandunk a' világ előtt, mint kik Buda szemrehányását megérdemlék. Tüzessék tehát a' főpolgármester megvitására egy, vagy, ha kívánják akár három nap. — És szóló a' vitátat megkezdendő, elő fogja adni nézeteit... („Szavazzunk! szavazzunk!“ — kiáltozzák mindenfelől) Ám legyen! — Kérdésül kitűzve kell e' kir. főpolgármester? ig e n r e szavazat: Nyitra, Sopron, Trenesén, Hont, Győr, Veszprém, Baranya, Fejér, Esztergom, Mosony, Pest, Árva, Bács, Turóc, Pozsega, Verőce, Szerém, Zemplén, Sáros, Szatmár, Szepes, Borsod, Bereg, Ugoesa, Máramaros, Csongrád, Békés, Csanád, Temes, Torontál, Krasó és Horvátország. Bars nem volt jelen. E' szerint főpolgármester elfogadtott. Szavazás közben nyilatkoztak: Madarász: Előbb elállt — ugy monda — szótól — mert a' többség szavazni kívánt, pedig ime mutatja Buda fölszólalása, hogy szükség lett volna a' vita, hogy megtudhassuk: kell e' a' városoknak, vagy sem a' főpolgármester? — Most már a' dolog megtörtént — s Buda szemrehányását nem veheti rész néven (Éljen!) Egyébiránt veszélyesnek tartván küldőji a' főpolgármesteri hivatal, azért nemre szavaz

34ik szám.

73. sz. Árverési hirdetés.

A' főméltóságú magy. kir. udv. kamara rendelkezésből ezennel közhírré tételk: hogy boldogult hg Kopácsy József ország primásának hátrahagyott tömegéhez tartozó többféle ingó vagyontok, ugymint: porcellán, finom, és közönséges asztali ruhák, szőnyegek továbbá arany rájáru tükrök, függő lámpák, képek, városi és utazógépek, lószerszámok, álló órák, régi és emléke-

pénzek, f. e. martius 27kén (huszonhetedik) és következő napokon; Nemkülönben hordó borok de hordók nélkül és üvegekben f. e. aprilis 3án (harmadikán) és következő napokon szokott reggeli és délutáni órákban az esztergami primási fénylakban tartandó nyilvános árverés utján a' legtöbbet i-gérőknek azonnali készpénzbeli fizetés mellett el fognak adatni. 3-3

Az Ausztriai Nemzeti bank állása 1848. febr. 29.

A' mostani politikai események következtében azon hír terjesztett el, mintha a' bankjegyeknek teljesnévszerinti értékben ezüstpénzé fölváltatását az áthozó mindenkor kívánságára a' nemzeti (ausztriai) banknál nem eszközölnék azonnal. Ezen hír valótlansága s' helytelensége fölől mindenki maga győződhetik meg, miután megegyezőleg a' legfelsőbb helyről eredt bankszabályok 15. §za rendelkezéssel, az ausztr. nemzeti bank váltópénztárainál, a' bankjegyek fölcseréltetése bankszerű ezüstpénzzel, mindenkor kívánságra, ugy mint eddigelő, szakadatlanul azonnal történik. A' bankigazgatóság ugy hiszi, mikép ama hírt s' az általa támaszthatott aggá-dalmakat nem hiszhatja megjobban, mint ha az ausztr. nemzeti bank febr. 29kei (1848.) állósát ezennel köztudomásra juttatja.

Állása az ausztr. nemzeti banknak febr. 29kén 1848. Tevéleges: bankszerűleg vetetett ezüstpénz: 65,058,351 fl. s³/₄ kr., leszámított öszszeg a' tárczában (megszűnök 5 és 95 nap közt): 86,295,505 fl. 54 kr., letéti zálogok előlegezések mellett, viszszalízendők legfö-

ÉRTESÍTŐ.

lebb 90 nap alatt: 12,602,500 fl., jelzálogos státusadóság: 81,387,264 fl. 23³/₄ kr., biztosított kölesön Magyarország (Budapest) számára: 1,081,809 fl. 45 kr. Öszszesen: 246,425,431 fl: 11³/₄ kr. Szemvedőleges bankjegyforgalom: 214,146,440 fl., folyó számadási fizetések. 1,906,391 fl. 11³/₄ kr., banktőke 50,621 részvényben az eredeti (600 pitnyi betétel szerint egy részvény fejében): 30,372,600. Öszszesen, 246,425,431 fl. 11³/₄ kr. — Bécs, mart 5. 1848. Báró Lederer Károly bankkormányzó. Ns. Coith Keresztély Henrik bankigazgató. 2-3

Preisz József András

gyógyszerűáros Pesten, több bel- és külföldi gazdas. társaság tagja, lakik Leopoldvárosban 3 koronautcz. 9 s. sz. a. s' ajánlkozik az annyira pusztító metely és kö-römkör tökéletes orvoslására s' árulja a' dr. F. G. Angeli által készített száraz sólélt, mint ovószert a' birka-kereség ellen.

Mily szímtalan áldozatot ragad el évenként a' metely a' juhnyájából, minden juhtenyész-tő előtt régóta isméretes. Ennélfogva ez egészen biztos s' eszhatlan gyógyszer gyakorlati ál-latorvos s' gyogytudor Angeli F. G. ur készíti, melyly is annál kedvesb lehet minden juhtenyész-tő előtt, mivel jutányos ára miatt minden juhnyáján alkalmazható. Az egészségeseknek látszó juhok-ban a' metely csirája szinte megvan, manthogy azonban e' betegség némely birkánál korábban némelynél későbbben üt ki, ez okból az érintett gyogyzert azoknak mint ovószert egy héten há-rom nap egymásután kétszer napjában reggel és este rendelet szerint szükség beadni s' az illy birkákát metelytől menteseknek tekinthetni. — E' legűdösb növényekből készült eszhatlan gyogyzert hatása a' metelyes juhoknál gyorsan bizonyul be, mikint ezt gazdasági tanácsos Petri ur több év előtt a' „Magyar Gazdában is hitelesen kimutatta. 1-2